

ἀρριζικάχειλος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀρριζικάχ'λους Μακεδ. (Καστορ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀρρίζικος καὶ τοῦ οὐσ. ἀχείλη κατὰ τὸ πικράχειλος, φαρμακάχειλος (ἐκεῖνος ποῦ ἔχει χεῖλη πικρά, φιλόσοφος).

Ἀρρίζικος 1, ὁ ἰδ.

ἀρρίζικος ἐπίθ. Ἄνδρ. Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Ζάκ. Ἡπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθν. Μέγαρ. Μύκ. Νάξ. Παξ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) Πόντ. (Ἰνέπ.) Σῦρ. κ.ά. ἀρρίζ'κος Α.Ρουμελ. (Σηλυβρ.) Μύκ. ἀρρίζ'κους Μακεδ. (Καστορ. Νάουσ.) Τήν. κ.ά. ἀρρίσ'κος Θράκ. Μύκ. ἀρρίσ'κους Μακεδ. (Βλάστ.) ῥίσ'κους Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ριζικό.

1) Ὁ μὴ ἔχων ριζικό, δυστυχής, ἀτυχής ἐνθ' ἄν.: Σπίτι ἀρρίζικο(οἰκογένεια δυστυχής) Λακων. Ἡ ἀρρίζιση δ' ἄπαθα! (τί ἔπαθα!) Ἄνδρ. Τ' ἀρρίσ'κο τὸ παιδί, εἶδα μᾶς ἐπῆνε! (πόσον γρήγορα ἀπέθανε!) Μύκ. Ἐ, τ' ἀρρίζ'κα τὰ πιδιά! Τήν. || Γνωμ. Ὁ Θεὸς ἀρφανὰ κάνει, ἀρρίζικα δὲ γάνει (ἐπὶ παιδίου ἀπορφανιζομένου μὲν, ἀλλὰ τυγχάνοντος τῆς προστασίας ἄλλων) Λακων.

Ὁ ριζικάρις 'ς σὸ μαλλί κι ἀρρίζικος 'ς σὰ νύχια (ἡ μὲν τῆς κόμης ταχεῖα αὐξησις εἶναι καλὸς οἰωνός, ἡ τῶν ὀνύχων κακός) Ἰνέπ. || Ἄσμ.

Πῶς μοῦ τὸ λές τσ' ἀρρίζικης νὰ ῥθῶ εἰς τὸ καράβι, γὰ τὴ διμή μου τό παθα ἐτοῦτονὰ τὸ χάλι Κρήτ.

Ἐνύχμασεν, τ' ἀρρίζικο, καὶ ποῦ θὰ πά' νὰ μείνω; ὡς μείνω 'ς τ' ἀγκαλάκια σου κρύο νερὸ νὰ πίνω Νάξ. Συνών. ἄκληρος 2, ἄμοιρος 1β, ἀρριζικάχειλος, ἀτυχος, βαρειορριζικός, κακόμοιρος, κακορριζικός, κακότυχος, μαυρορριζικός. β) Ἀνύπανδρος Μακεδ. (Βλάστ.): Θ' ἀπουμένη ῥίσ'κη. 2) Δύστροπος, κακὸς Σῦρ.: Τί ἀρρίζικος ἄνθρωπος ποῦ εἶναι!

ἀρριζοβόλητος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ. ἀρριζοβόλ'γους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ριζοβολητός < ριζοβόλω.

Ὁ μὴ ριζοβολήσας ἐνθ' ἄν.: Καπνὸς ἀρριζοβόλ'γους. Κλαριά ἀρριζοβόλ'γα Αἰτωλ.

ἀρριζος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἄρριζος.

Ὁ μὴ ἀποκτήσας ἀκόμη ρίζας: Οἱ ντοματῆς εἶναι ἄρριζες ἀκόμα καὶ δὲ θέλουν πολὺ πότισμα.

ἀρρίζωτος ἐπίθ. Ἡπ. κ.ά. — Λεξ. Περίδ. Μ. Ἐγκυκλ. — ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. 88 ἀρρίζουτους Μακεδ. ἀδίντουτε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ριζωτός < ριζώνω.

1) Ὁ μὴ γεννήσας ρίζας, ὁ μὴ ριζωθεὶς ἐνθ' ἄν. 2) Ὁ μὴ ἐγκαθιδρυμένος, ὁ μὴ σταθερός, ἀστερέωτος Ἡπ. — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. — ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Δὲ σὲ θαροῦσα, ποταμέ, νερὸ νὰ κατεβάξης καὶ τῶρ πῶς κατέβασες μὴ θάλασσα γιομάτη; παίρνεις λιθάρια ἀρρίζωτα, δέντρα ξερριζωμένα

Ἡπ. — Ποίημ.

Κ' ἦρθαν οἱ Γύφτοι ποῦ ξεπέσαν | κι ἀρρίζωτοι ψευτορριζῶσαν ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν. 3) Ὁ μὴ ἀποκτήσας τέκνα, ἄτεκνος Μακεδ.

ἀρρίνγαστα ἐπίρρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀρρίνγαστος.

Χωρὶς νὰ ἔχη τις ἐρινεάσει: Ὅλοι ἐρινεάσανε πλῆγ, μόνον μεῖς ἔχομεν ἀρρίνγαστα.

ἀρρίνγαστος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Χίος κ.ά.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ρινγαστός < ρινγάζω, δι' ὃ ἰδ. ἐρινγάζω.

1) Ἐκεῖνος εἰς τὸν ὅποιον δὲν ἔχει ἀναρτηθῇ ἐρινεός, ὁ μὴ ἐρινεασθεὶς, ἐπὶ συκῆς: Ἀρρίνγαστες εἶν' ἀκόμα οἱ συκῆς μας. 2) Μεταφ. ὁ μὴ προξενῶν εὐχαρίστησιν καὶ ἰδίᾳ ὁ βλάξ: Καλὰ λέω πῶς εἶν' ἀρρίνγαστος καὶ τοῦτος, ἀνάλατά ναι τὰ καμώματά του. Συνών. ἄβρωτος 3, ἄγαρδος 2, ἀνάλατος Α 1β, ἀναλος, ἄνοστος, γλυκανάλατος, κρυανάλατος, κρύος, σαχλός.

ἀρρίνιστος ἐπίθ. Πόντ. (Χαλδ.) — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Δημητρ. ἀρρίνιστος Πόντ. (Σάντ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ρινιστός < ρινίζω.

Ὁ μὴ ρινισθεὶς, ὁ μὴ ξεσθεὶς ἢ λειανθεὶς διὰ ρίνης ἐνθ' ἄν.: Κλειδί ἀρρίνιστο Λεξ. Δημητρ. Ἀρρίνιστον μαθαίρ' (μαχαίρι) Χαλδ. || Παροιμ. φρ. Ὅλα εἶδα κι ἀρρίνιστα ἦν ἄ' εἶδα (ἦν ἄ' = ὕνῃα. Ἐπὶ παραδόξου θεάματος) αὐτόθ.

ἄρριχτος ἐπίθ. πολλαχ. ἄρριχτους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ριχτός < ρίχνω.

1) Ὁ μὴ ριφθεὶς: Ἀρριχτη πέτρα - σφαῖρα - τουφεκά. Ἀρριχτο ζάρι πολλαχ. Ἀρριχτο τό 'χω ἀκόμη τὸ ρύζι 'ς τὸ κρέας Πελοπν. (Μάν.) || Φρ. Ἀρριχτη τύχη (ἡ μὴ καταστάσα φανερά διὰ μαντείας γινομένης διὰ ριπτομένων ἢ ἀνοιγομένων παιγνιοχάρτων κτ.) Λεξ. Δημητρ. Ἀρριχτ' πίτια (ἡ ὁποία δὲν ἐτέθη ἀκόμη εἰς τὴν πυρὰν) Αἰτωλ. Ἀρριχτα ψουμὰ (τὰ ὁποία δὲν ἐτέθησαν ἀκόμη εἰς τὸν φουρνόν) αὐτόθ. β) Ὁ μὴ καταρριφθεὶς διὰ ραβδισμού, ἐπὶ καρπῶν Εὐβ. (Αὐλωνάρ.): Οἱ ἐλαιὲς εἶναι ἄρριχτες. Συνών. ἀρράβδιστος 2. 2) Ὁ μὴ τεθεὶς πολλαχ.: Ἀρριχτη σκεπή Λεξ. Δημητρ. Ἀρριχτο παννὶ (τὸ μὴ τεθὲν εἰς τὸν ἱστόν) Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Πελοπν. (Κορινθ.)

ἄρρογα ἐπίρρ. Κέρκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄρρογος.

Χωρὶς μισθόν: Λουλεύω ἄρρογα.

ἀρρόγευτος ἐπίθ. Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ρογευτός < ρογεύω.

1) Ὁ μὴ μισθωθεὶς ὡς ὑπηρέτης ἢ ἐργάτης. Συνών. ἀρρόγιστος. 2) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ μισθωθῇ ὡς ὑπηρέτης Λεξ. Δημητρ.: Τὰ μωρούδια εἶν' ἀρρόγευτα.

ἀρρόγιστος ἐπίθ. Ἡπ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ρογιστός < ρογιάζω.

Ἀρρόγευτος 1, ὁ ἰδ.: Αὐτὸς ὁ πιστικὸς ἔμειν' ἀρρόγιστος φέτο.

ἄρρογος ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.) ἀνέρρογος Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ρόγα.

Ὁ ἄνευ ρόγας, ἦτοι ἀμοιβῆς, ἀντιμισθίας, ἐπὶ ὑπηρετῶν ἐνθ' ἄν.: Ἐφυνγεν ἀνέρρογος Λακων. || Ἄσμ.

Ἀκου το, ἄκαρπο δεντρί, | μέλισσα δίχως μέλι, πῶφυνγες ἀπ' τὸ σπῖτι σου | σὰν ἄρρογο κοπέλλι (μοιρολ.) Μάν.

ἀρρόδιστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀνερρόδιστος Πάρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ροδιστός < ροδιάζω ἀμάρτ.

Ἀρρόδιστος, ὁ ἰδ.

ἀρροδίνιστα ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀρροδίνιστα Πελοπν. (Τρίκκ.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. ἀρροδίνιστος.

Πρὶν χαράξῃ ἢ ἀνατολῇ, πρὶν ξημερώσῃ: *Τόινος* ἄρροδίνγα. Συνών. ἄξῃ μέρωτα, ἄρροδιστα, ἀχάραγα.

ἄρροδιστα ἐπίρρ. Θήρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Σκαδ.) Σύμ. Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄρροδιστος.

Ἀρροδίνιστα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: *Ροδισμένα* καὶ ἄρροδιστα σηκώθηκα σήμερα Ἀπύρανθ. Ἀρροδιστά ναι-ν-ἀκόμα Σύμ.

ἄρροδιστος ἐπίθ. πολλαχ. ἄρροῖστος Ρόδ. Ἐκ. τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ροδιστός < ρο-ίζω.

Ὁ μὴ ἀποκτήσας ρόδιον χρῶμα ἐνθ' ἄν.: Ἀρροδιστα σταφύλια-ρωμιά πολλαχ. Ἀρροδιστὴ ἀνατολῇ (ἢ ὅποια ἀκόμη δὲν ἤρχισε νὰ ὑποφώσκῃ) Κρήτ. (Σητ.) Συνών. ἄρροδιστος.

ἄρροξιαστος ἐπίθ. Κέρκ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ροξιαστός < ρο-ξιάζω.

Ὁ μὴ ἔχων ρόζους, ἤτοι κόμβους, κονδύλους ἐνθ' ἄν.: Ἀρροξιαστο ξύλο Κέρκ. Μάν.

ἄρροκάνιστος ἐπίθ. σύννηθ. καὶ Πόντ. (Σινώπ.) ἄρροκάνιστος Κρήτ. Νίσυρ. Πελοπν. (Μάν.) — Λεξ. Δημητρ. ἄρροκάνιστοις Ἡπ. Μακεδ. κ. ἀ. ἄρροκάνιτε Τσακων. ἄρροκάνιτε Τσακων. ἄρροκάνιγος Πελοπν. (Βούρβουρ.) ἄρροκάνιγος Πελοπν. (Μάν.) — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ροκάνιστός < ρο-κανίζω.

1) Ὁ μὴ ροκανισμένος, ὁ μὴ ἀποκτήσας λείαν, ὁμαλὴν ἐπιφάνειαν δι' ἐπεξεργασίας τῆς ρυκάνης, ἐπὶ ξύλου ἐνθ' ἄν.: Σανίδι ἄρροκάνιστο σύννηθ. Ἀφήτιζερε τὰ σαρία ἄρροκάνιτε (ἄφησες τὴν σανίδα κτλ.) Τσακων. || Φρ. Ἀρροκάνιστα γναφία (ἐπὶ ἀνθρώπου δυσμόρφου. γναφία = γνάθοι, σιαγόνες, πρόσωπον) Σινώπ. Συνών. ἄγλυφτος 1 γ, ἀπλανιάριστος 1, ἀπλάνιστος 1, ἀπλανος 1, ἄρροκανος 1.

2) Ὁ μὴ βρωθεὶς, ἐπὶ ξηρῶν ἐδεσμάτων, ἰδίᾳ δὲ καρπῶν Πελοπν. (Μάν.): Ξεροκόμματο δὲν ἄφησε ἄρροκάνιγο.

ἄρροκανος ἐπίθ. Ναύστ. ἄρροκάνος Λευκ. Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ροκάνι.

1) Ἀρροκάνιστος 1, ὁ ἰδ., Ναύστ. 2) Σκληρὸς Λευκ. Ἐφαγα ρωμὶ ξερό καὶ ἄρροκανο.

***ἄρροκκατος** ἐπίθ. ἄρροκκατε Τσακων. Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ρόκκα ἀντὶ ἄρροκκος. Ὁ μεταπλασμός κατ' ἄλλα.

Ὁ ἐστερημένος ρόκκας, ὀργάνου ταλαιουργικοῦ: Φρ. Ἀραμᾶκα ἄρροκκατε (ἔμεινα χωρὶς ρόκκα, ἐστερηθὴν τῶν πάντων, ἔμεινα γυμνός).

ἄρροῦπιαστα ἐπίρρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. ἄρροῦπιαστος.

Πρὶν νυκτώσῃ: *Ρουπιασμένα* καὶ ἄρροῦπιαστα ἴονε χιτὲ βραδὺ ὄντε-ν-ἤρθαμε ἀ τὰ λαιμαζώματα (ἀ = ἀπό).

ἄρροῦπωτος ἐπίθ. Ἡπ. Πελοπν. (Λακων.) ἄρροῦπιοι Στερελλ. (Αἰτωλ. Λεπεν.) ἄρροῦπιοις Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἄρροῦπιοις Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ροῦπωτός < ροῦπώνω.

1) Ὁ μὴ συνεσφιγμένος διὰ θερμοῦ ὕδατος, ὥστε τὸ ἐμβαλλόμενον ὕδωρ νὰ μὴ διαρρέῃ διὰ τῶν σχισμῶν, ὁ διαρρέων, ἐπὶ ξυλίνων ἀγγείων Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.): Ἀρροῦπωτο καρδάρι Ἡπ. Συνών. ἀσταναξάριστος. 2) Μεταφ. ἀκόρεστος, ἄπληστος ἐνθ' ἄν.: Εἶνι ἄρροῦπιοι, τρώει καὶ δὲ χουρταῖν Λεπεν. Πιδὶ ἄρροῦπιον Αἰτωλ. Γ'ναῖκα

ἄρροῦπιοι αὐτόθ. Ἀρροῦπιους εἶνι οὐ τοῖχους ἀπὸν λ'θά-ρια (ἤτοι χρειάζονται πολλοὶ λίθοι διὰ τὴν συντέλειαν τοῦ τοίχου) αὐτόθ. Ἀρροῦπιοι εἶν' ἡ θάλασσα ἀπὸν νιρὸ αὐτόθ. Ἀρροῦπιον ἀπὸν νιρὸ εἶνι τὸν χουράφ (χρειάζεται πολὺ νερὸ διὰ νὰ ποτισθῇ καλῶς) αὐτόθ.

ἄρροῦφητος ἐπίθ. ἀμαρτ. ἄρροῦφ'τους Μακεδ. ἄρροῦφιστος Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) ἄρροῦφιστος Κρήτ. Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Κερασ.) ἄρροῦφιστος Πόντ. (Κερασ.) Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ροῦφητός < ροῦφῶ. Ὁ μὴ ἐρροφημένος.

ἄρροῦφιστος ἐπίρρ. Κρήτ. Πελοπν. (Μάν.) Σύμ. ἄρροῦφιστος Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄρροῦφιστός, δι' ὁ ἰδ. ἄρροῦφητος.

1) Χωρὶς νὰ ρουφήξῃ τις ἐνθ' ἄν.: Ἀρροῦφιστος τὰ κατά-μιε. 2) Μεταφ. λαιμάργως Πελοπν. (Μάν.): Τὰ κατεβάζει ἄρροῦφιστος οὐλα ἀπὸ τὴ λαίμη του.

ἄρρωγολόγητος ἐπίθ. ἀμαρτ. ἄρρωλόιστος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ρωγολογητός < ρωγολογῶ = τρώγω τὰς ὠρίμους ρῶγας τοῦ βότρυος χωρὶς νὰ τὸν κόψω. Τὸ ἄρρωλόιστος ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἄρρωγολόγιστος κατὰ τὰ ἐκ τῶν εἰς -ίζω παραγόμενα.

Ὁ μὴ κοπεὶς ἀπὸ τοῦ βότρυος πρὸς βρῶσιν: Δὲν ἐφή-κασιν τῶν ἀθρώπων τὰ κοιλούγια σταφύλι ἄρρωλόιστο μέσ' ἑς τ' ἀδέλι.

ἄρρων-νω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιφων. ἄρρ. Πβ. καὶ μεταγν. ἄρράζω = κνυζῶμαι, γουρλιάζω, ἐπὶ κυνός.

Ἐξαγριεῖμαι, ἐξοργίζομαι κατὰ τινος, ἐπὶ κυνός, γαλῆς κττ.: Ἀρρῶσεν ὁ δ-θύλλος τῷ ἐταίῳ μου ἄνω μου (ἐταίῳ μου = ὥρμησεν). Ἀρρῶσεν ὁ κάτ-τος. Εἶνι ἄρρων-νεις μου σὰν τὸν δ-θύλλον; (πρὸς τὸν ἀγρίως ὁμιλοῦντα).

ἄρρωστα ἐπίρρ. Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄρρωστος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ. Ἀμελῶς, ραθυμῶς, ἄνευ ὀρέξεως: Ἀρρωστα ἄρρωστα εὐτάει τὴ δουλείαν αὐτ' (κάμνει τὴν ἐργασίαν του).

ἄρρωσταρίδα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄρρωσταρίεις καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα.

Εἶδη ἐντόμων νυκτοβίων ἐκ τῆς τάξεως τῶν λεπιδόπτερον (Lepidoptera), ἰδίως ἐκ τοῦ γένους τῶν τινεϊδῶν (Tineidae) καὶ τῆς φαλαίνης (Phalaena), θεωρούμενα ὡς προαγγέλλοντα εἰς τὴν οἰκίαν εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχονται ἢ νόσον ἢ τοῦναντίον καλὰς εἰδήσεις. Συνών. ἄρρωστολόγος, ἄρρωστομυία, δαμάλι, θερμομασία, καντηλοσβέστης, μουσαφίρης, παροξυσμός, ταξιδάρεις. [**]

ἄρρωσταρίζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄρρωσταρίεις. Ἀσθενῶ: Ἀρρωσταρίσανε τὰ κωπέλλια. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄρρωστώ.

ἄρρωσταρικός ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἄρρωσταρικός οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἄρρωσταρίεις. Ἀρρωσταρίεις, ὁ ἰδ.: Γαίδαρος ἄρρωσταρικός. Γυναῖκα ἄρρωσταρική.

ἄρρωστάρεις ἐπίθ. Κρήτ. κ. ἀ. ἄρρωστάρει Καλαβρ. (Μπόβ.) Θηλ. ἄρρωσταρεῖ Κρήτ. Μεγίστ. ἄρρωσταρεῖ Κρήτ. ἄρρωσταρεῖ Κάρπ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄρρωστος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρίεις.

